

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Зигмунд Фрейд және Иеміз Құдай

ЖАРИЯЛАНДЫ
13.11.2021СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/109962/>**Жанатаев Данат Жанатайұлы***Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің профессор , доценті***Мұқаш А.Б.***Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің магистранты*

Қоршаған әлем дегеніміз не? Әр адамның айналасындағы әлем туралы түсінігі әртүрлі немесе бірдей болуы мүмкін. Қазіргі әлемде белгілі бір жағдайдағы адамдардың өмір салты мен мінез-құлқы бізді бірдей әрекеттерді жасауға, бірдей әрекет етуге, болжауға мәжбүр етеді. Егер біз Зигмунд Фрейдтің өмір сүрген уақытын және біздің уақытымызды салыстыратын болсақ, онда 100 жыл бұрын әр адам үшін әлем туралы түсінік мүлдем басқаша болғанын атап өткен жөн.

Әлемнің өзгеру себебі-бұл жалпы қоғам өмірінің жалпы моделі жоқ адамдар. Зигмунд Фрейд дәл осындай адам болған. Кейбіреулер оны данышпан, ал басқалары оны алаяқ дейді, бірақ кім біледі олардың қайсысы дұрыс? Оның мінез-құлқына, теориясына және ойларының еркін көрінуіне сүйене отырып, ол бүгінгі әлемнің бейнесіне айтарлықтай әсер етті. Алайда, бұл жақсы немесе жаман, консенсус жоқ, өйткені егер ол еврей геттосында кедей дәрігер болып қалса, әлем қандай болатынын ешкім білмейді. Әрқашан бәріне қатысты көптеген көзқарастар бар, ал оның шіркеудің бәрі туралы ойлағанынан өте ерекшеленді.

Түсіндіру өте қарапайым: шіркеу мінез-құлық әдісін анықтаған бір жабық қоғамда жыныстық қатынас және психоанализ сияқты дерексіз нәрселер туралы айтуға үлкен батылдық болды. Басқалардан өзгеше болу және оны мақтан тұту көптеген адамдарда жоқ қасиет болды.

Оның тағы бір ақылсыз теориясы — көрген нәрсеге сүйене отырып, адамның

психикалық жағдайын анықтау үшін армандарды талдау мүмкіндігінің теориясы. Мұндай туындыларға ешкім сенуге дайын емес еді, әсіресе шіркеу пәктікті уағыздаған кезде, полигамия күнә болып саналды, ал армандар шайтанның хабары болып саналды. Ол сондай-ақ ұзақ уақыт бойы кокаинді адам санасын ашу құралы ретінде қолданған. Менің көзқарасым бойынша, психотроптық заттарды қабылдау мен үшін үлкен жамандық. Адам осындай препараттардың әсерінде болған кезде, оның санасында көптеген қиындықтар туындауы мүмкін.

Біздің санамызда не болады, бұл біздің қиялымыздың жемісі болуы мүмкін, ол біздің психикалық жағдайымызға ешқандай қатысы жоқ. Бірақ оның теориялары мен тәжірибелері оның дамуына серпін берген күші бар адамдардың назарын аударды. Сол кезде мұндай теорияларды қолдау үшін адамның өмірге деген көзқарасы кең болуы керек.

Фрейдтің қазіргі психологияға қосқан үлесі зор. Психологтар психологияны екі бөлікке бөлетіні кездейсоқ емес. Біріншісі Фрейдке дейін, екіншісі Фрейдтен кейін.

Қазіргі уақытта жоғары оқу орындарында олар психологиядағы әртүрлі бағыттардың негізі ретінде Фрейдтің теориясы мен әдістерін зерттейді. Уақыт сынынан өткен оның көзқарастары қоғамға сол кезде мүмкін емес қадамдар жасауға серпін берді. Бұл ойды растау үшін доктор Фрейдтің жеке тұлғаның масштабын сізді ашуландыратын проблеманың көлемімен өлшеген кездегі пікірлерін еске салғым келеді. Бұл ой мені уақытша қиындықтарға тап болған адам үшін өмірде өз ниеттерін жүзеге асыруға, қол жеткізген жетістіктерімен тоқтап қалмауға және одан әрі қарай жүруге шек жоқ деп ойлауға мәжбүр етеді. Өкінішке орай, шіркеу осы уақытқа дейін адамдардың белгілі бір жағдайға өздері белгілеген шекарадан тыс шығу туралы ойларын мақұлдамайды. Шіркеудің ережелеріне сәйкес, дұғалар мен Құдайға сену арқылы көп нәрсеге қол жеткізуге болады, бірақ мен өз тәжірибемнен айта аламын, егер сіз өзіңіз қажет нәрсені жасамасаңыз, онда оны сенің орнына ешкім жасамайды.

Менің тұжырымым, көптеген жылдар бойы осы ұлы адамнан үйренетін боламыз деп сенімді түрде айта аламын. Көптеген жылдар бойы ол туралы айтылады, оның теорияларын талқылайды, әр түрлі тақырыптарда, мысалы, психогендік бұзылулар, арман теориясы, тұлға теориясы тақырыптарында батыл сөйлейтін адам дүниеге келгенше. Қазіргі уақытта да бұл пікірлер әркім үшін бұрынғыдай күдікті болып көрінуі мүмкін: қарсыластар да, қолдаушылар да болады.

Және бұл әлі соңы емес, тарих қайталанады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.